

ДО
СЪДИЙСКА КОЛЕГИЯ
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ОТГОВОР

на поставени въпроси от госпожа Биляна Гяурова – Вегертседер
Директор на Българският институт за правни инициативи

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ГЯУРОВА-ВЕГЕРТСЕДЕР

Представям на Вашето внимание отговори на въпроси поставени към мен в качеството ми на кандидат за заемане на длъжността Административен ръководител – Председател на Районен съд – Исперих от госпожа Биляна Гяурова - Вегертседер Директор на Българският институт за правни инициативи:

1.Необходимо ли е да има обща политика за ограничаване на стресовите фактори в работата на магистратите и по-специално административните ръководители?

Категорично считам, че е необходимо да се разработи обща политика за ограничаване стресовите фактори в работата на магистратите и в частност административните ръководители. Работата на магистрата е изключително отговорна и налага употреба на сериозен психически ресурс. Освен съдии, прокурори и следователи, в лично качество ние сме синове и дъщери, съпрузи и родители. В личния си житейски път всеки от нас се сблъсква с проблеми от най-различно естество, като всеки от нас има различен психичен ресурс за справяне с тези проблеми. В работата си като магистрати ние решаваме гражданско-правни и наказателно-правни проблеми на гражданите. Предизвикателство е да останем хладнокръвни, спокойни, безпристрастни, с овладени емоции и чувства, за да можем да отсъдим правилно и справедливо при постановяване на крайните съдебни актове, а преди това и при оценката и анализа на събраните в процеса писмени и гласни доказателства. Тежки проблеми в личен план могат да окажат изключително тежко и неблагоприятно въздействие над професионалната реализация на магистрата и способността му за бързо

и срочно изпълнение на преките служебни задължения. Като пиша това, изхождам от своята лична тежка преживяна опитност в тази насока. В края на 2011та – началото на 2012 година семейството ми и аз в частност като родител, беше изправено пред изключително тежък проблем свързан със здравословното състояние на по-малкият ми син. Закономерно това се отрази и на работното ми място. Бях с изключително намалена способност за добра концентрация в хода на работния процес и възможностите ми бързо и срочно да се справям със задачите по делата. Стигна се до забавяне произнасянето на голям брой дела и едно своеобразно затрупване. Истината е, че това се случи не защото у мен липсваше желание за работа, а защото предвид стреса въкъси организма ми не можа да издържи тежестта на големия обем информация, която ми се налагаше да обработвам на работното място. Радвам се, че лека полека с подкрепата на семейството ми, приятелите ми и колегите ми намерих силите в себе си да приема ситуацията в личния ми живот, да свикна с мисълта че вероятно до края на живота си ще се наложи да полагам непосредствени грижи за по-малкото ми дете, че това е едно трайно състояние без възможности за прогноза как ще се развие то в бъдеще и дали ще се постигне преобръщане. Приемането на факта, че детето ми е със сериозно увреждане в нервно-психичното развитие беше процес, а не еднократен акт, като след протичане на този процес лека – полека започна подобряването на състоянието в работната ми среда и понастоящем радва ме факта, че проблемите в професионалната ми дейност касаещи срочността на произнасяне на крайните актове отпреди 6-7 години отдавна са преодолени, работя спокойно и с разгръщане на пълният ми професионален потенциал, което в пълна степен охранява и правата на гражданите – страни по разглежданите дела, както и се отразява благоприятно като цяло над съдопроизводствената дейност развивана от Районен съд – Исперих. В духа на споделената от мен лична история аз считам, че полезно за магистратите с оглед овладяване стреса на работното място, а така също и стресогенните фактори в личната среда на магистратите, които се отразяват на професионалното поприще, би било да се разработи единна стратегия за преодоляване на стреса като при нея се предвидят механизми за периодични срещи – било на три месеца, било на шест месеца, на магистратите с квалифицирани специалисти – психолози, с които съдиите да могат да обсъдят проблемите, с които се сблъскват в психологичен и емоционален план както на работното място, така и в семейната среда и да получат своевременно квалифицирани съвети как да преодоляват плавно и регулярно стреса от тези проблеми, за да не се стига до крайно неблагоприятно влияние на такива тежки ситуации в работната среда. А защо не да се помисли в посока за назначаване на съдебни психолози в системата на съдилищата, например на ниво Окръжен съд с които безпрепятствено, в случай на нужда, магистратите да общуват и да споделят своите проблеми и да получават навременна квалифицирана и адекватна помощ и подкрепа при тяхното решаване. Работата на административните ръководители е по-натоварена от тази на редовите магистрати, тъй като и отговорностите им са по-големи, и в тази насока описаното по-горе важи в още по-голяма степен и за тях.

2. Следва ли да се взема предвид мнението на административните ръководители по отношение прекрояването на съдебната карта, включително закриването на съдилища?

Въпросът за прекроявена на съдебната карта е изключително актуален към настоящият момент. Аз считам, че както административните ръководители, така и магистратите които практикуват в дадения съдебен район, имат най-пълноценна визия за потребностите на съдебния район, за демографското движение в същия, за функционалността на различни социални институции които местопребивават в дадения съдебен район и взаимодействат със съда, за финансовите възможности на населението, за транспортно-комуникативната възможност от областните центрове до по-отдалечените населени места в съдебната общност, все фактори касаещи достъпа до правосъдие на гражданите. Тези фактори следва да бъдат взети под внимание, обстойно да бъдат анализирани от кадровия орган и в този смисъл – да, административните ръководители могат да бъдат добър източник на информация за кадровия орган относно потребностите на гражданите от съответните по-малки населени места, за които се дискутира потенциално закриване или вливане в по-големите окрупнени съдебни структури в областните центрове.

3. В концепцията ви на стр.25, заявявате, че си сътрудничите активно с неправителствени организации на местно ниво. Мислите ли, че е удачно такова сътрудничество във връзка с оценка на удовлетвореността от работата на съда от и по-специално от гледна точка на процесуалната справедливост?

От години Районен съд – Исперих е в изключително добро сътрудничество с Центъра на НПО в град Разград по проблемите касаещи домашното насилие. Периодично магистратите вземаме участие в организирани от този център семинари, на които заедно с представители на различни институции функциониращи на територията на област Разград дискутираме проблемите касаещи Закона за защита от домашното насилие, проблеми с които се сблъскваме регулярно или инцидентно при разглеждане на делата по този закон. Информацията, която получаваме като обратна връзка от представителите на други институции ангажирани с проблема в хода на тези срещи, разиграваните симулативни ситуации изключително много помагат на пряката ни работа впоследствие по делата, тъй като решения до които сме достигали на тези семинари, идват като готов отговор при сходни ситуации вече при последващата пряка съдопроизводствена дейност осъществяване от нас, като магистрати. От гледна точка на процесуалната справедливост аз считам, че сътрудничеството ни с Центъра на НПО в град Разград е изключително ползотворно, тъй като по този тип дела, след тяхното приключване, ние насочваме към срещи с

представители на неправителствената организация както жертвите на домашно насилие, така и извършителите на актовете на домашно насилие. В този смисъл усилията ни са насочени към осигуряване на помощ и на двете страни в процеса, преодоляване на проблемите които всяка от страните с генерира в хода на конфликта и осигуряване на възможност за спокойно и правилно житейско функциониране, след като стресогенните фактори провокирали завеждането на делото бъдат овладяни. В центъра на НПО работят подготвени и квалифицирани служители, които със своите знания и опит са изключително полезни за страните по делата по този закон. Истината е, че не е въведен механизъм за обратна връзка от работата на Центъра на НПО със страните по делата, след като делото в съда приключи. Просто такова изискване не е въведено в закона, но е добре да се помисли в посока на някаква документална отчетност относно това какво се е случило при работата на страните с неправителствената организация и дали проблема източник на завеждане на делото е бил овладян и чрез какви приложени механизми. Единствената обратна връзка, която получаваме по делата понастоящем след насочване на страните за работа по преодоляване на проблема и превенция са сигналите, които ни се изпращат в случай, че някоя от страните не изпълнява наложената мярка за срещи, което специално за нарушителите е предпоставка за отпочване на наказателно производство. Справедливостта е истинско, хармонично отношение между страните и специално в процедурите по Закона за защита от домашното насилие аз считам, че в Районен съд – Исперих ние съблюдаваме законовите изисквания и на двете страни в процеса да бъде осигурена равна процесуална възможност за преодоляване на отклоненията в поведението довели до конфликта и компетентно получаване на насоки какво поведение да реализират за бъдеще, за да не се стига до нови конфликти и нови актове на домашно насилие. В този смисъл следва да се добави, че тъй като Неправителствената организация, с която работим извършва траен и задълбочен мониторинг над работата ни по дела касаещи Закона за защита от домашното насилие, то тя, в частност нейните представители, биха могли да бъдат един добър коректив при информираност на обществото, дали съдебната институция охранява равностепенно и еднакво правата и интересите на гражданите в този вид производства. В случай, че от Центъра на НПО гр.Разград се осъществи целенасочено наблюдение на съдопроизводствената дейност и по друг вид дела разглеждани от Районен съд – Исперих, то посоченият по-горе коректив би бил още по-полезен за съставите на съда ни и за обществото като цяло.

4.Трябва ли продължаващото обучение за съдии да стане задължително? Ако „да”, какви са за Вас приоритетните теми? Колко часа годишно следва да бъде?

Считам, че към настоящият момент Единният портал за дистанционно обучение на Националният институт по правосъдие задоволява в голяма

степен желанието на магистратите за придобиване на нови знания по проблеми касаещи съдопроизводствената дейност както по граждански, така и по наказателни дела. Всеки магистрат успява да организира участието си в дистанционните семинари съобразно индивидуалната си натовареност и график на дежурства и разглеждане на делата в съдебна зала, след това и писането на актовете. Хубаво е, обаче, магистратите да бъдат стимулирани периодично да участват и в присъствени семинарни форми на обучение – голяма е ползата от непосредственият контакт с лекторите, от непосредствената обмяна на мисли и становище с колегите участници, от участието в симулирани процеси – един от най-добрите механизми за пряко попиране на знания и умения, които след това изключително много помагат в работата ни в съдебна зала по делата. Законодателството ни непрекъснато търпи промени и е добре магистратите да бъдат информирани за правните аспекти на тези промени, чрез съответен правен анализ и оценка, с оглед на което отговорът на поставеният въпрос е еднозначен – да, добре е да се извършва продължаващо обучение в присъствена форма. То може да се извършва или централно в Националният институт по правосъдие, или по Апелативни респ. Окръжни райони. Вземали сме участие в такива обучения организирани от Апелативен съд – Варна, от Окръжен съд – Разград, на които лектори от Върховен касационен съд или Апелативният съд са ни запознавали с актуалната правна проблематика, обучения които са ни били изключително полезни в професионалния ни път. Личният контакт с колегите е от голяма полза, обсъждаме казуси, дискутираме сходни проблеми, намираме конструктивни и добри решения, които след това намират израз в пряката ни самостоятелна дейност. Добре е при тези обучения да се поставят на вниманието на по-горните инстанции въпроси и спорни моменти, с които се сблъскваме и при четенето на законите – например предвидени срокове за обжалване на постановените актове, а същевременно в закона указано, че в случай на поискана облекчена процедура второто производство се провежда веднага и непосредствено след първото (имах в предвид например Разпоредителното заседание по чл.248 от НПК, определеното от което подлежи на обжалване, а същевременно без същото да е влязло в цялост в сила е предвидена възможност за разглеждане на делото по реда на Предварителното изслушване, или със Споразумение, или по гл.28 от НПК непосредствено след провеждане на Разпоредителното заседание), трудности сме срещали и при насрочване на делото в едномесечен срок от датата на Разпоредителното заседание по НПК, налага ни се често за да спазим този срок да насрочваме извънредни заседания и ред други проблеми, с които се сблъскваме в пряката дейност, не само по наказателни, но и по граждански дела. Трудно ми е да се ангажирам самостоятелно с посочване на конкретни теми и времеви рамки, обичайно в Районен съд – Исперих така поставени въпроси дискутираме съвместно с колегите и излизаме винаги с общо становище съобразно индивидуалните ни предпочитания. Моят личен преимуществен професионален интерес трайно е в областта на Наказателното право и процес и в този смисъл всякакви теми касаещи съдопроизводствената дейност по наказателни дела ми представляват

интерес и с радост и готовност бих се включила в продължаващо обучение в тази насока, би ми било интересно да чуя с какви проблеми се сблъскват и колеги от по-горните инстанции, също от специализираните съдебни структури.

5. Във Вашата концепция на стр.22 споменавате, че „в края на 2006 година започна строеж на нова съдебна палата в град Исперих, но за съжаление 13 години по-късно тази сграда не е факт.“ Какво възпрепятства осъществяването на този проект?

Действително през 2006 година започна изпълнението на проект одобрен от тогавашният Висш съдебен съвет за строеж на нова съдебна палата в град Исперих. За съжаление този проект така и не бе реализиран докрай. Отпуснатите парични средства в края на 2006 година бяха пренасочени от кадровия орган по други приоритетни проекти и до преразглеждане на въпроса касаещ сградния проблем на съда ни така и не се стигна през изтеклите вече близо 14 години, въпреки че това е проблем, който е поставян на вниманието на Висшият съдебен съвет и от предходните председатели. От наша страна има огромно желание за разрешаване на този проблем по един приемлив за всички начин, при съобразяване разбира се със стратегията на Висш съдебен съвет относно съдебната реформа и преструктурирането на съдилищата на територията на страната.

6. На стр.24 предлагате конкретни мерки по отношение работата на съдебните заседатели. Кой следва да осъществява обучението на съдебните заседатели и какви възможности бихте създали за предварително проучване на делата от тях? В по-широк план, какво мислите че може да бъде подобро в института на съдебния заседател?

Обучението на съдебните заседатели може да бъде осъществявано както на централно ниво от Националният институт по правосъдие чрез провеждане на семинари касаещи наказателната материя, така и на местно ниво – Окръжен, Апелативен съдебен район, като се даде възможност съдебните заседатели да чуят лекции представени от колеги магистрати както от нашата инстанция, така и от по-горните инстанции. Информираността на представителите на обществеността относно обективната и субективна страна на престъпните деяния, оценката на смекчаващите и отегчаващи отговорността обстоятелства, вида и целите на наказанието, начините за постигане на личната индивидуална и общата генерална превенция на наказателната санкция, както и начина по който следва да се подхожда към различните видове доказателства събирани в хода на процеса, биха били от изключителна полза при решаването на казусите, разглеждани в Районен съд – Исперих. На местно ниво може да се въведе практика на всеки три месеца от магистратите в съда, а защо не при наличие на време и

желание и от колеги от наказателният състав на въззивната инстанция, да се изготвят и провеждат лекции пред съдебните заседатели, при които да се анализират различни видове престъпления, с които съдебните заседатели се сблъскват при своята работа в зала, да им се дават разяснения как се осъществява правният анализ, на какво следва да обърнат внимание при предварителното проучване на делата, да бъдат запознавани с практиката на Върховен касационен съд, да бъдат изслушвани поставяни от тях въпроси за проблемите, с които се сблъскват при осъществяване на своята обществена функция, като след дискусия и анализ тези проблеми да бъдат преодолявани с подходящи механизми. Наказателните дела на Районен съд – Исперих се съхраняват в деловодството на съда. Добре би било предходната седмица, преди провеждане на съдебното заседание съдебните заседатели определени за конкретното дело да посещават сградата на съда, да изискват от деловодството делото и да проучват писмените доказателства съдържащи се в него. Поради липса на отделно помещение – стая за адвокати, която би могла да бъде ползвана и от съдебните заседатели, това следва да се случва в деловодството, където за съжаление е доста тясно.

В по-широк аспект считам, че следва да се подобри политиката на информираност на обществото относно качествата, които представителите на обществеността следва да притежават, за да кандидатстват за тази позиция. От съдебният орган може да се изготви примерен лист с критерии касаещи социалният статус и опитност на кандидатите, който да бъде предоставен на Общинските съвети и който те да ползват при преценката си в хода на избора на съдебните заседатели. В случай, че се касае до лица, които кандидатстват или са предложени за втори мандат, да се изиска становище от органа на съдебната власт, в който лицата са упражнявали функцията относно степента на подготвеност при участие в процесите, полезността при вземане на крайното решение от г.т. на житейски опит, дисциплината – спазване на графика на съдебните заседания, наличие или липса на неоснователно отсъствие довело до забавяне на съдопроизводствената дейност, крайният резултат по делата, в които конкретното лице е взело участие като съдебен заседател. Добре би било да се популяризира института на съдебния заседател, чрез публикации в местния печат касаещи инициативи свързани с обучението на съдебните заседатели, резултати касаещи работата им по делата, очакванията на обществото и степента на реализацията на тези очаквания.

7. Резултатите от изследването на Нагласи на магистратите към създаване на механизъм за търсене на дисциплинарна и наказателна отговорност на Главния прокурор, Председателя на ВКС и Председателя на ВАС, проведено по поръчка на БИПИ през 2019 година показват, че 54.5% от прокурорите и 67% от съдиите подкрепят промяната на чл.126, ал.2 от КРБ по отношение на функциите на Главния прокурор. Вие виждате ли перспектива и необходимост от такава промяна? Кой, според

Вас, би могъл да извършва независимо разследване срещу Главния прокурор, Председателя на ВКС и Председателя на ВАС?

Подкрепям идеята, че до промени в Конституцията на страната следва да се стигне след активен и задълбочен дебат сред магистратите относно очакванията им спрямо механизмите за контрол над главните фигури в съдебната система. Помня нещо казано ни преди много години от един от менторите ни в Националният институт по правосъдие, при началното ни обучение като районни съдии, съдия във Върховен касационен съд, че отговорността да бъдеш последна инстанция и да знаеш, че над теб няма никой, който да те ревизира и поправи ако сгресиш в преценката си е изключително голяма и трудно сравнима с отговорността, която носим ние от по-ниските нива. Изхождайки от казаното и от дистанцията на времето считам, че трите главни фигури носят изключително голяма отговорност на плещите си и предпоставянето на възможност за реализиране на тяхната дисциплинарна и наказателна отговорност ще натовари друга, различна от тях фигура с огромна контролна функция и може би най-голямата по обем отговорност в системата, след тази на Висш съдебен съвет. Считам че е добре, ако бъде създаден такъв механизъм за контрол, органът който ще го задвижва да бъде колективен и той да е в някакво пряко взаимодействие с Висш съдебен съвет и Инспектората.

8. По какъв начин се отрази на работата на съда, обявеното извънредно положение, свързано с пандемията от COVID-19? Какви краткосрочни и дългосрочни последици мислите, че ще има за работата на съда и съответно какви мерки бихте предложили за преодоляването им, ако бъдете избрана за административен ръководител?

Обявеното извънредно положение засегна сериозно работата на съда. Най-вече откъм срочност на разглеждане на делата в открито съдебно заседание, тъй като считано от 13.03.2020г. откритите заседания бяха отменени и делата останаха за допълнително насрочване след приключване на извънредното положение. Имахме възможност да работим дистанционно и да предвижим и приключим в срок всички излезли за решаване дела. Понастоящем оставените за допълнително насрочване дела са насрочени в съдебно заседание, но се движат със забавяне по обективни причини. Когато бе обявено извънредното положение в средата на месец март 2020г. графици на съставите на РС – Исперих бяха вече запълнени и насрочени до средата на месец май, съответно по време на пандемията всички тези графици бяха пренасрочени за месец юни и юли т.е. делата се движат с около два месеца закъснение. Ще бъдат разглеждани дела по редовни графици и през месец август, като надеждите ни са, че най-късно до средата на месец септември ще овладеем забавянето и отново делата ще започнат да се насрочват регулярно от предходният месец най-късно за следващия, стига в съда планомерно да функционират и трите съдебни

състава. За да наваксаме със закъсненията и да осигурим бързина и срочност понастоящем при разглеждане на делата в открито заседание, с оглед напредване на редовните ни графици слагаме дела за разглеждане и в извънредни срокове. Така, обаче, се озоваваме и по три, и по четири дни в седмицата в съдебната зала, тъй като гледаме и доста дела по дежурство и ни остава по-малко време за писане, което предполага активна работа и в извънработно време, което пък скъсява и времето за необходимата почивка, за да сме бодри и трудоспособни на работните си места. Факт е, че за сега и трите състава на РС – Исперих успяваме да балансираме и да предвижим крайните си съдебни актове в срок, което със сигурност се дължи и на добрата ни подготовка като магистрати и на дългогодишният ни опит и натрупаната рутинна. Ако бъде избрана за административен ръководител ще разчитам на себеотрицанието и сериозното отношение на своите колеги към работата, което се проявява понастоящем в пряката съдопроизводствена дейност и вярвам, че заедно, като екип, в близките два-три месеца ще преодолеем забавянията при разглеждането на делата в зала и съдът скоро ще заработи отново в нормален ритъм.

С УВАЖЕНИЕ :

/Ел.Бояджиева - Георгиева/

21.06.2020г.
гр.Исперих